

De Heer P.CRAHAY
Directeur van de Directie voor
Monumenten en Landschappen
Ministerie van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest - BROH
CCN-Vooruitgangstraat 80, bus 1
1035 Brussel

Brussel,

U/Ref: HL/2264-0086 59358
O/Ref: gm/sbk2.185/s.414
Bijlage : /

Mijnheer de Directeur,

Betreft : SCHAARBEEK. Max Roosstraat 28. Voorstel tot bescherming van een
appartementgebouw van architect J. Franssen, ingediend door de eigenaars.
Dossier behandeld door Harry Lelièvre.

In antwoord op uw brief van 9 maart 2007, ontvangen op 16 maart, hebben wij de eer u te melden dat onze Commissie tijdens haar vergadering van 2004 over hoger vermelde aanvraag **gunstig advies** heeft uitgebracht.

De aanvraag tot bescherming werd ingediend door de mede-eigenaars van het appartementgebouw en betreft de gevels, de bedaking, de inkomhal en het trappenhuis van het bovenvermeld appartementgebouw. Het gebouw dateert uit 1947 en werd ontworpen door architect Josse Franssen (1906-1990). De vertegenwoordigers van de Commissie hebben het pand bezocht teneinde zich met alle kennis van zaken te kunnen uitspreken over het beschermingsvoorstel.

Het pand is, vanuit erfgoedkundig oogmerk, zonder enige twijfel interessant, en dit zowel wat het exterieur betreft, als op het vlak van de planorganisatie en de ruimtelijke indeling van het interieur en van de afzonderlijke appartementen. Voor wat de buitenkant betreft valt, aan de voorzijde, vooral het zeer verzorgde baksteenparement op. Kenmerkend is hier de gediversifieerde, zeer verzorgde behandeling van de borstweringen, uitgevoerd in decoratief baksteenwerk, maar ook het siersmeedwerk van de balustrades en de behandeling van de hoek. Die laatste is volledig opengewerkt op het gelijkvloers en wordt gearticuleerd door een robuuste kolom in blauwe hardsteen. De inkomdeur is uitgevoerd in sierlijk smeedwerk. De belangrijkste wijzigingen die de gevel in de loop der jaren onderging, is de vervanging van een vrij aanzienlijk aantal oorspronkelijke raamkaders door PVC-ramen. Het betreft hier echter een omkeerbare ingreep. De bewaarde oorspronkelijke ramen maken een vervanging naar oorspronkelijk model in de toekomst mogelijk.

Voor wat de achtergevel betreft, vallen vooral de open galerijen op die toegang verlenen tot de appartementen, alsook de afwisseling van gesloten en (half)open volumes die de duplexindeling weerspiegelen. Ook hier merkt men de vervanging van bepaalde elementen op (ramen, borstwering), waarvan het echter mogelijk moet zijn het oorspronkelijke uitzicht te herstellen.

Voor wat het interieur betreft vallen volgende kwaliteiten en eigenschappen op :

- de sobere, doch uiterst verzorgde inkom- en trappenhal, waar nagenoeg alle elementen oorspronkelijke in goede staat bewaard bleven: het schrijnwerk, de vloerbekleding, de karakteristieke bankjes op de overlopen, geïntegreerd in de trapstructuur, de metalen trapleuning, enz.
- de efficiënte planorganisatie, met enerzijds de duplexappartementen die in het rechterdeel van het gebouw geconcentreerd zijn en, anderzijds, de appartementen van één niveau. Beide gehelen worden op met elkaar verbonden via de gemeenschappelijke trappenhal.
- De oorspronkelijke indeling van de appartementen waarbij vooral het doordachte gebruik van de beschikbare oppervlakte opvalt en de logische ruimtelijke indeling. Ondanks hun vrij geringe oppervlakte geven de woningen een ruime indruk en zijn alle functies er op een praktische manier in ondergebracht.

Hoewel dit gebouw niet de meest bekende realisatie is van architect Josse Franssen, betreft het ongetwijfeld zeer representatief voorbeeld uit zijn oeuvre, in het bijzonder wat de heldere en opbouw en compacte indeling betreft, maar ook omwille van de intergratie in het omliggende stedelijke weefsel en de uiterst verzorgde afwerking, tot in de kleinste details. In dit kader meent de Commissie ook dat het appartementsgebouw aan de Zinnikstraat ogenschijnlijk niet dezelfde eigenschappen vertoont als dat van de Max Roosstraat, onder meer wat het materiaalgebruik betreft, dat hier van mindere kwaliteit is. Bovendien zijn hier vandaag belangrijke verbouwingswerken aan de gang, waardoor kan gevreesd worden voor de authenticiteit van dit gebouw, in tegenstelling tot het pand aan de Max Roosstraat.

Tot slot merkt de KCML op dat het onderhavig pand vanzelfsprekend geen deel uitmaakt van de studie die de KCML enkele jaren geleden liet uitvoeren naar de erfgoedkundige waarde van appartementsgebouwen, aangezien deze enkel het Interbellum betrof. In dat opzicht wijst ze er ook op dat de lijst van te beschermen gebouwen die toen aan Staatssecretaris E. Kir werd voorgelegd geenszins de bedoeling had exhaustief of volledig te zijn. Er werd toen trouwens duidelijk aangegeven dat aanvullende beschermingen in de toekomst wenselijk zouden zijn (zowel van gebouwen uit het Interbellum als uit andere perioden). Daarom vindt de Commissie dat zich hier een opportuniteit stelt om die lijst aan te vullen met een zeer mooi en kenmerkend voorbeeld uit het oeuvre van een architect die een originele bijdrage leverde aan de verspreiding van de moderne architectuur in Brussel. Bovendien werd tot op heden geen enkel gebouw van Josse Franssen beschermd in het Brussels Gewest.

Omwille van al deze argumenten brengt de Commissie gunstig advies uit over het beschermingsvoorstel en moedigt ze dit aan. Ze meent dat, zoals bij de meeste overige beschermingen van appartementsgebouwen, dit voorstel minstens moet uitgebreid worden met de binnenstructuren. Verder meent ze dat zich hier een unieke kans voordoet om ook een of meerdere “getuigenappartementen” te beschermen. De Commissie zelf kon één appartement van elk type bezoeken, met name een duplex en een appartement van 1 niveau, en vaststellen dat hier nog zeer veel oorspronkelijke elementen bewaard bleven (bijv. in de duplex op de 4e verdieping – eigenaar : Mevr. Op Den Berg- bleef de volledige binneninrichting nog nagenoeg intact bewaard). Ze pleit er

dan ook voor om in het ontwerpbesluit tot opening van de beschermingprocedure een appartement van beide types op te nemen. Hiertoe zou, in de mate van het mogelijke, ter plaatse geverifieerd moeten worden welke appartementen hiervoor in aanmerking komen.

Met de meeste hoogachting,

G. MEYFROOTS
Adjunct-secretaris

J. DEGRYSE
Voorzitter

Kopie : Kabinet van Staatssecretaris E. Kir